

Sygn. akt: XII C 233/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach XII Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	protokolant sądowy Łukasz Rusinek

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa R. C. (C.)

przeciwko K. W.

uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda R. C. czynność prawną w postaci umowy darowizny zawartej w dniu 28 grudnia 2012 roku w kancelarii notarialnej w T. przed notariuszem K. R.. A nr (...), pomiędzy G. S. a K. W. a dotyczącej nieruchomości położonej w Ś. o powierzchni (...) ha dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) części nieruchomości położonej w Ś. o powierzchni 0,0196 ha dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi Księgę Wieczystą nr (...), w stosunku do wierzytelności powoda w kwocie 143 668,79 (sto czterdzieści trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt osiem 79/100) złotych, zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach X Wydział Gospodarczy z dnia 24 października 2013 roku, sygnatura akt X Gc 376/13;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10801 (dziesięć tysięcy osiemset jeden) złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XII C 233/14

UZASADNIENIE

do wyroku z dnia 28 maja 2015 roku

Powód R. C. wniósł przeciwko pozwanej K. W. pozew o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny zawartej w dniu 28 grudnia 2012 roku (rep. A nr (...)), pomiędzy G. S. a pozwaną K. W., która to umowa dokonana została z pokrzywdzeniem powoda, a dotyczyła nieruchomości położonej w Ś., o powierzchni 0,0082ha, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) części nieruchomości położonej w Ś. o powierzchni 0,0196ha, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że wyrokiem z dnia 24 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział X Gospodarczy, w sprawie o sygnaturze X GC 376/13, zasądził solidarnie od G. S. i M. S. (1) na rzecz powoda kwotę

143.668,79zł wraz z ustawowymi odsetkami. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą Km 1160/14 wszczął i prowadzi postępowanie egzekucyjne przeciwko G. S. i M. S. (1). W dniu 7 listopada 2014 roku komornik zawiadomił powoda, że jedynym sposobem egzekucji jest egzekucja ze świadczenia emerytalnego dłużniczki (po 500zł miesięcznie). W dodatku kwota ta musiałaby zostać podzielona pomiędzy kilku wierzycieli, w związku z czym egzekucję określono jako bezskuteczną. W wyniku informacji uzyskanej z urzędu skarbowego okazało się, że G. S. dokonała darowizny na rzecz swojej córki K. W., a przedmiotem darowizny była nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...) o powierzchni 621m², położona w Ś., zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 90m² oraz niezabudowana nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...), o powierzchni 82m², położona w Ś. i 4/16 nieruchomości niezabudowanej, objętej księgą wieczystą nr (...), położonej w Ś., o powierzchni 192m², o łącznej wartości 250.000zł. Darowizna została dokonana 28 grudnia 2012 roku, a więc po dacie powstania wszystkich wierzytelności, które następnie zasądzono zostały prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach. G. S. dokonała darowizny działając na szkodę wierzyciela. W tym stanie rzeczy pozew jest uzasadniony.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwana podała, że istotnie w dniu 28 grudnia 2012 roku jej matka G. S. dokonała na jej rzecz darowizny, której przedmiotem była nieruchomości objęta księgą wieczystą o numerze (...) nieruchomości, objęte księgą wieczystą o numerze (...). Pozwana zaprzeczyła jednak, jakoby znana jest była sytuacja finansowa G. i M. S. (1) oraz by dokonanie darowizny pozostawało w związku z tą sytuacją finansową, i miało na celu pogorszenie sytuacji powoda jako wierzyciela. W ocenie pozwanej brak jest potwierdzenia, że G. S. dokonała darowizny świadomie działając na szkodę wierzyciela. Pozwana podkreśliła, że darowizna dokonana przez jej matkę nie była decyzją podjętą po powstaniu wierzytelności wynikających z wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 24 października 2013 roku. W istocie rodzice pozwanej już w 2010 roku postanowili dokonać darowizn na rzecz swoich dzieci W. S. (darowizna pieniężna) i K. W. (dom). Różnica w wartości miała być spłacona przez siostrę. Opóźnienie w dokonaniu darowizny na rzecz pozwanej wynikało z przyczyn rodzinnych i osobistych. W dniu 4 maja 2006 roku mąż pozwanej R. W. zmarł śmiercią samobójczą, co stanowiło szok dla całej rodziny, zwłaszcza że zdarzenie miało miejsce w trakcie trwania uroczystości weselnych barat pozwanej. Zdarzenie to zaważyło na prolongacie dokonania darowizny. W dacie jej dokonania rodzice pozwanej przeświadczeni byli o możliwości dalszej spłaty swoich zobowiązań finansowych i darowizny nie traktowali jako formy ucieczki z majątkiem przed wierzycielami (gdyby chcieli uciec dokonali by sprzedaży nieruchomości). Pozwana, mimo faktu zamieszkiwania z rodzicami, nie wiedziała o ich zobowiązaniach względem powoda. Rodzice wiedząc o problemach życiowych córki nie informowali jej dodatkowo o swoich problemach. O tych kwestiach pozwana dowiedziała się dopiero na początku 2013 roku, przy czym była to wiedza częściowa. Z uwagi na te okoliczności powództwo winno zostać oddalone.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. C. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie produkcji i sprzedaży artykułów instalacyjnych. G. i M. S. (2), rodzice pozwanej, byli klientami powoda, prowadząc firmę (...). Kontakty biznesowe powoda z firmą (...) trwały wiele lat. Problemy z płatnościami za sprzedane towary zaczęły się już w 2002/2003 roku, ale z uwagi na wieloletnią relację biznesową, strony potrafiły się porozumieć. Powód wielokrotnie godził się na spłaty po terminie. W 2012 roku firma (...) zaniechała płatności. Strony toczyły ze sobą parokrotnie rozmowy w przedmiocie spłaty zobowiązań i ugodowe zakończenia sporu, ale nie doszły tego, co spowodowało, że powód skierował sprawę na drogę postępowania sądowego. Wyrokiem z dnia 24 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział X Gospodarczy, w sprawie o sygnaturze X GC 376/13, zasądził solidarnie od G. S. i M. S. (1) na rzecz powoda kwotę 143.668,79zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą Km 1160/14 wszczął i prowadzi postępowanie egzekucyjne przeciwko G. S. i M. S. (1). Pismem z dnia 7 listopada 2014 roku komornik zawiadomił powoda, że jedynym skutecznym sposobem egzekucji jest egzekucja ze świadczenia emerytalnego dłużniczki (po 500zł miesięcznie). Kwota ta musiałaby zostać podzielona pomiędzy kilku wierzycieli, w

związku z czym egzekucję należy określić jako bezskuteczną. W trakcie postępowania egzekucyjnego komornik zwrócił się do urzędu skarbowego o udostępnienie informacji dotyczących dłużników G. i M. S. (1). W wyniku informacji uzyskanej z urzędu skarbowego okazało się, że G. S. dokonała darowizny na rzecz swojej córki K. W., a przedmiotem darowizny była nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...) o powierzchni 621m², położona w Ś., zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 90m² oraz niezabudowana nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...), o powierzchni 82m², położona w Ś. i 4/16 nieruchomości niezabudowanej, objętej księgą wieczystą nr (...), położonej w Ś., o powierzchni 192m², o łącznej wartości 250.000zł. Darowizna została dokonana 28 grudnia 2012 roku - po dacie powstania wierzytelności powoda.

Powódka ma dobry kontakt ze swymi rodzicami. Rodzice prowadzili działalność gospodarczą pod adresem domu, w którym powódka zamieszkiwała. Rodzice nie informowali jej o swoich problemach finansowych a powódka nie miała wglądu w sytuację finansową ich firmy. W 2010r. rodzice powódki dokonali darowizny pieniężnej na rzecz brata powódki, powódka miała na własność otrzymać dom i dodatkowo spłacić brata. Plany dokonania darowizny domu istniały w 2010r., jednak powódka nie chciała zostać właścicielką domu ponieważ jej mąż w tym domu w 2006 r. popełnił samobójstwo.

Głównym majątkiem rodziców pozwanej był dom zlokalizowany na spornych nieruchomościach (stanowiących gospodarczą całość). Nie posiadali oni w 2012r. oszczędności, ich firma była w kryzysie. Ich majątek stanowiła nadto koparka zakupiona w leasingu, jednakże z tego tytułu mieli zadłużenie we frankach, w przeliczeniu około 20-30.000 zł. Mieli też zadłużenie w ZUS, Urzędzie Skarbowym. Koparka została sprzedana w 2013r na poczet długów.

Powódka w styczniu 2013r zaciągnęła pożyczkę hipoteczną w wysokości 180.000 zł. Z kwoty tej w okresie od stycznia do maja 2013r przekazała rodzicom darowizny na poczet spłaty przez nich długów, łącznie 124.000 zł W styczniu 2013r przekazała też bratu kwotę 32.000 zł jako spłatę z domu.

dowody z: wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 24 października 2013, sygn. akt X Gc 376/13, zawiadomienia komornika o stanie egzekucji z dnia 7 listopada 2014 roku (k.25), pisma Urzędu Skarbowego w T. z 25 września 2014 roku (k.26-30), odpisu z ksiąg wieczystych Sądu Rejonowego w (...) (...) (k. 11-18) oraz nr (...) (k.19-24), aktu notarialnego z 28 grudnia 2012 roku (k.50-56), umowy darowizny z 4 sierpnia 2010 roku (k.57-58), wykazu informacji o czynnościach majątkowych (k.59-61), potwierdzenia przelewów (k.62-69), odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z 2 marca 2007 (k.100), faktur załączonych do akt tut. Sądu o sygn. X Gc 376/13, odpisu postanowienia Prokuratury Rejonowej Tarnowskie Góry z 8 maja 2006 roku, zaświadczenia lekarskiego (k.131), potwierdzeń przelewów (k.132-151), zeznania stron (e-protokół z dnia 19.05.2015r k.165).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego. Wiarę dowodom z dokumentów sąd dał albowiem ich prawdziwość nie została zaprzeczona w toku procesu. Wiarę dowodom ze źródeł osobowych – zeznaniom stron w przyjętym zakresie sąd dał albowiem były one zgodne i się potwierdzały. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej, w jakim podała ona, że nieznana jej była sytuacja finansowa rodziców G. i M. S. (1), z którymi zamieszkiwała wspólnie w jednym domu i dowiedziała się o niej dopiero na początku 2013 roku. Zeznania te są nieprzekonujące w świetle zasad doświadczenia życiowego i racjonalnego rozumowania. Powódka miała dobry kontakt z rodzicami i jakkolwiek mogła nie znać szczegółów sytuacji finansowej rodziców, to nie sposób dać wiary, by nie wiedziała o długach rodziców w chwili dokonania darowizny a zatem 28 grudnia 2012r.. W szczególności budzi to wątpliwości w sytuacji gdy już w styczniu przekazywała rodzicom pieniądze na spłatę długów a pieniądze uzyskała z pożyczki hipotecznej w zaciągniętej w tymże styczniu.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. S., M. S. (1), G. S., A. K., M. F., J. M., zawnioskowanych na okoliczność, że darczyńcy powzięli decyzje o darowiznie na kilka lat przed jej dokonaniem i braku związku pomiędzy powstaniem wierzytelności powoda oraz zawarciem spornej umowy darowizny albowiem okoliczności na jakie dowód ten został powołany zostały już w sprawie wyjaśnione, a jego przeprowadzenie spowodowałoby zbędną zwłokę w postępowaniu. Nadto Sąd uznał, że przy badaniu okoliczności z art.528kc, przy

sposobie sformułowania tezy dowodowej przez pozwaną, nie ma potrzeby przeprowadzania dowodu z zeznań świadków.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 527. § 1-2. Kc, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. W myśl art. 527§ 3 kc, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Z kolei zgodnie z art. 528kc, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeśli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stan jego niewypłacalności się pogłębił. Niewypłacalność oznacza brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych, zaś pokrzywdzenie wierzyciela należy rozumieć jako złą prognozę odnośnie możliwości spełnienia przez dłużnika świadczenia. Pokrzywdzenie wierzyciela powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z 28.11.2001r, IV CKN 525/00, wyrok SN z 29.06.2004r, II CK 367/03). Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową wystarczy wykazanie, iż na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało niekorzystną zmianę w majątku dłużnika, prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (por. wyrok SN z 07.12.999r, I CKN 287/98).

Pozwana w dniu 28 grudnia 2012 roku zawarła umowę darowizny ze swoją matką G. S., której przedmiotem była nieruchomość objęta księgą wieczystą nr (...) o powierzchni 621m², położona w Ś., zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 90m² oraz niezabudowana nieruchomość objęta księgą wieczystą nr (...), o powierzchni 82m², położona w Ś. i 4/16 nieruchomości niezabudowanej, objętej księgą wieczystą nr (...), położonej w Ś., o powierzchni 192m², o łącznej wartości 250.000zł. Jednocześnie, na chwilę dokonywania darowizny, matka pozwanej posiadała zobowiązania względem wierzycieli. Dłużniczka nie była w stanie spłacić swych zobowiązań finansowych, a wskazuje na to zgromadzony w aktach materiał dowodowy, z którego wynika że już na początku 2013 roku (w styczniu) sama pozwana K. W. przekazywała swej matce pieniądze na spłatę tych zobowiązań. Osoba posiadająca zadłużenie nie może dokonywać darowizn nieruchomości, albowiem w ten sposób pozbawia wierzycieli możliwości zaspokojenia. Darczyńca nie posiadał przy tym innego istotnego majątku podlegającego spieniężeniu.

Pozwana K. W. powoływała się na okoliczności, że umowa darowizny była obiecana jej wcześniej (w 2010 roku), ale z przyczyn rodzinnych i osobistych (w dniu 4 maja 2006 roku mąż pozwanej R. W. zmarł śmiercią samobójczą) podjęto decyzję o prolongacie dokonania darowizny na rzecz pozwanej. Co prawda Sąd dał wiarę twierdzeniom, że nieruchomość była pozwanej już wcześniej obiecana, ale fakt ten nie ma znaczenia dla praw wierzycieli chcących odzyskać swoje zobowiązania. Bez znaczenia w ocenie Sądu jest także okoliczność, czy pozwana wiedziała o długach matki (darczyńcy) i o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W przedmiotowej sprawie nie wchodziła przy tym potrzeba badania domniemań z art.527§ 3 kc, albowiem sytuację całościowo reguluje art.528kc, zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik

działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.. Do zaskarżenia czynności zdziałanej pod tytułem darmym wystarczające jest spełnienie pozostałych przesłanek z art. art.527§1i2kc. (por. orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 marca 2013 roku, sygn. V ACa 828/12, poz. LEX nr 1298911). Przesłankami tymi są: 1) dokonanie czynności prawnej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli i 2) uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Pozwana uzyskała korzyść majątkową, bowiem w wyniku darowizny stała się właścicielką nieruchomości i udziału w nieruchomości. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Niewątpliwie w wyniku czynności dłużnika – matki pozwanej nastąpiło pokrzywdzenie wierzycieli, bowiem wskutek czynności prawnej dłużnik stał się niewypłacalny, a na pewno niewypłacalny w stopniu większym niż był przed dokonaniem czynności.

Konkludując, mimo tego, że Sąd dał wiarę twierdzeniom pozwanej, że nieruchomość była jej obiecana i rodzice chcieli wyposażyć ją w majątek, podobnie jak brata, któremu darowali pieniądze, to jednak okoliczności te same w sobie nie są wystarczające dla ochrony powódki, bowiem wierzyciel ma prawo chronić swoje interesy.

Z tych względów Sąd powództwo uwzględnił, uznając zaskarżoną czynność prawną za bezskuteczną w stosunku do powoda, na podstawie art. art. 527. § 1-2. Kc i atr. 528 kc.

O kosztach procesu, stosownie do jego wyniku, orzeczono po myśli art. 98kc, zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10801zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na kwotę tę składają się: opłata od pozwu (7184zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika według taryfy wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (3600zł+17zł).

SSO Andrzej Kieć